

Türk Tıp Dizininin Türk Enformasyon Sistemine Katkıları

The Contribution of Turkish Medical Index to Turkish Information System

Aytaç Yıldızeli* ve Sibel Tabanlıoğlu**

Öz

TÜBİTAK/ULAKBİM Müdürlüğünce geliştirilen Türk Tıp Dizini, Sağlık Bilimleri alanında Türkiye'de yayımlanan süreli yayınlarda bulunan Türkçe ve diğer dillerdeki özgün araştırma makalelerini kapsamaktadır. 1993 – 1997 yılları arasında basılı formatta yayımlanan Türk Tıp Dizini, 1996'dan itibaren elektronik ortamda taranabilir bir veri tabanı olarak hizmet sunmaktadır.

Bu çalışmada Türk Tıp Dizini, gerek Türk Enformasyon Sistemi içerisindeki uluslararası standartlara uyan kullanımının başarısı, gerek yayıncılık ve gerekse yayın etiği açısından irdelenmektedir.

Anahtar sözcükler: Türk Tıp Dizini, Tıp Enformasyonu, Süreli yayınlar, Bilimsel yayıncılık.

Abstract

Turkish Medical Index, being developed by the ULAKBİM Directorate of Turkish Scientific and Research Council, comprises the authentic articles in medical periodicals of Turkey, which are published both in Turkish and in other languages. The Turkish Medical Index, which was published within 1993 and 1997 in printed format, is also available in electronic medium since 1996.

The present study investigates the Turkish Medical Index from the aspects of its success within the medical information system through its use owing to international standards, its facilities provided by its publication, and its contribution to secure the ethical aspects to be taken into strict consideration by medical publications.

Keywords: Turkish Medical Index, Medical information, Periodicals – Scholarly publishing.

* Uzman Kütüphaneci, TÜBİTAK-ULAKBİM, (aytac@ulakbim.gov.tr).

** Uzman Kütüphaneci, TÜBİTAK-ULAKBİM, (sibel@ulakbim.gov.tr).

Giriş

Çağımızda en hızlı gelişen bilim kollarından biri de, hiç şüphesiz sağlık bilimleridir. Sağlık bilimlerindeki sürekli araştırmalar, yeni buluşlar ve koşullara uygun olarak değişen yöntemler, tıp enformasyonunun diğer dallara göre daha etkin ve hızlı bir biçimde gelişmesine neden olmuştur. Gelişmiş ülkeler, ancak sağlıklı bir toplumla gelişme ve refah düzeyine ulaşılabilineceğinin bilincine vararak, gerek bireylerin daha sağlıklı kılınmaları, gerekse hastaların daha iyi bakım görmelerinin, ancak doğru ve eksiksiz sağlık bilgilerine gereken yerde ve gereken zamanda erişilebilmesi ile mümkün olacağına artık tamamen inanmaktadırlar. Dünya Hekimler Birliği (World Medical Association-WMA) tarafından hazırlanan "Hekimlik Ahlakı Uluslararası Yasası"nda, ilk sırada "Hekimlik mesleği her zaman en üst düzeyde sürdürülmelidir" ilkesi yatmaktadır. Bunun yanı sıra 1987'de Madrid'de hazırlanan Rancho Mirage Tıp Eğitimi Bildirgesi, tıp eğitiminin, en üst düzeyde öğrenme ve araştırma ortamlarını içeren ve akademik özelliklere sahip tıp fakültelerinde verilmesi zorunluluğunu getirmiştir. Gelişmiş ülkeler, kalite ve verimin yükseltilebilmesi açısından, enformasyon ve bilgi teknolojilerinin her alanda olduğu gibi sağlıkta da, ulusal bir yatırım ve bilgi stratejisi geliştirilmesini zorunlu kıldığı gerçeğini anlamışlardır. Bunun sonucunda, sağlık bilgi stratejilerini saptayarak, onun hedefleri uyarınca politikalar geliştirmekte ve böylelikle yatırımlarını planlamaya yönelmektedirler.

Türkiye'de 2000 yılı Şubat ayı itibarıyla 47 tıp fakültesi ve 31.648 gibi büyük sayıda tıp öğrencisi bulunduğu göz önüne alınırsa, ülkemizde tıp enformasyonu ile ilgili olarak gerçekleştirilecek gelişmelerin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkar.

TÜBİTAK'ın üstlendiği misyon, ulusal bir bilim ve teknoloji politikasının geliştirilmesi ve bu politikanın hayata geçirilmesiyle, ondan ekonomik ve toplumsal yarar sağlanması olarak belirlenmiştir. Bilim politikası sonuçlarından ekonomik yararlılık sağlanmasında dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi, ülkedeki AR-GE yatırımlarının ulusal bilim ve teknoloji politikası ile belirlenen öncelikli alanlara yönlendirilmesidir. Böyle bir çalışmada yol gösterecek etmenlerin en önemlisi, yurt dışında olduğu gibi ülkemizde de, yatırım için belirlenen alanlarda ne tür çalışmalar yapıldığının saptanmasıdır. Ülkemizde üniversiteler, kamu kesimi ve özel kesimde yürütülmüş ve yürütülmekte olan

çalışmaların ve bu çalışmalardan kazanılan sonuç ve deneyimlerin, AR-GE yatırımlarını yönlendireceği ve dolayısıyla Türkiye’de bilimi geliştireceği kuşkusuzdur. Bu nedenlerle de ulusal bilgilere ulaşmak çok önemli olmaktadır. Dolayısıyla, Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM), bir teknolojik kolaylık birimi biçiminde, Ulusal İnovasyon Sistemi’nin ana elemanlarından birisi olarak tanımlanmaktadır.

Nitekim ULAKBİM Yönetmeliği’nin 5. Maddesinin "i" bendinde, bu merkezin görevlerinden biri de "Ulusal İnovasyon Sistemi’nin bilgi birikimini yansıtacak ve bilgi üretimine yardımcı olacak şekilde bilgi toplama ve derleme çalışmalarını yürütmek, bu bilgilerin sınıflama ve düzenleme işlevlerini görmek" şeklinde belirlenmiştir.

ULAKBİM, üniversitelerin araştırma ve geliştirme kurumlarının uluslararası ve ulusal düzeyde bilgi kaynaklarına etkin ve hızlı bir biçimde erişebilmelelerini sağlarken, öğretim ve araştırma bütünleşmesini ve ortak araştırmaların çoğalabilmesini de desteklemiş olmaktadır. Böylece, Türkiye’deki araştırmacıların iletişim ağları vasıtasıyla dünya bilim toplumuyla çok daha yakın bir ilişki içerisinde olmalarını ve bunun yanı sıra ülkede üretilen bilgiye ulaşmalarını sağlayarak, bilime olan araştırmacı katkısının en üst düzeylere çıkarılmasına yardımcı olmaktadır. Bu amaçla ULAKBİM, ulusal bir bilgi merkezi olarak, basılı ve elektronik kaynaklar aracılığı ile, bir taraftan uluslararası bilgi ve belgelere hızlı bir erişim sağlamak ve diğer taraftan ülke içerisinde üretilen bilgiyi, ya salt kendi olanakları ya da işbirliği yoluyla toplayıp, derleyip, erişime hazır hale getirmek zorundadır ve bu işlevi yürütmektedir.

Türk Tıp Dizini

Tarihsel bir hatırlama yaparsak, 1974-1980 yılları arasında TÜBİTAK/TÜRDOK Müdürlüğü tarafından her ay Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanan Aylık Duyuru Bülteni çalışmaları 1980 yılında uygulanan otomasyona geçirme projesi nedeniyle veri tabanı oluşturma çalışmalarına öncülük etmiştir. Böylece başlatılan veri tabanı üretim çalışmaları sürerken, 3 Şubat 1993 tarihinde yapılan Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu toplantısında, ülkemizde araştırma ve geliştirme harcamalarının gayrisafi milli hasıla içerisindeki payının %0,33 olduğu vurgulanarak, bu oranın %1’i aşması için gerekli önlemlerin alınmasını kararlaştırmıştır. Önlemler çerçevesinde TÜBİTAK/YDABÇAG (Yer, Deniz,

Atmosfer Bilimleri Çalışma ve Araştırma Grubu), faaliyet alanına giren çevre ve çevre ile ilgili diğer konuları da kapsayan bir Ulusal Çevre Bilimi Bibliyografik Veri Tabanı'nı hazırlamak üzere TÜRDOK Müdürlüğü ile işbirliğine girmiştir. Veri tabanı çalışmaları, TÜRDOK bünyesinde gerçekleştirilmiştir. Projenin başarılı olması, TÜBİTAK'ın yoğunlaştığı diğer bilim kollarında da veri tabanlarının geliştirilmesi kararının alınmasına neden olmuştur. Bu doğrultuda, TÜBİTAK/TÜRDOK Müdürlüğünde, Mühendislik ve Temel Bilimler Veri Tabanı, Ulusal Tıp Veri Tabanı, Tarım, Veteriner ve Biyoloji Bilimleri Veri Tabanı ve TÜBİTAK Destekli Projeler Veri Tabanı çalışmaları başlatılmıştır.

Tıp Veri Tabanı çalışmaları zaman içerisinde daha da geliştirilmiştir. 17 Kasım 1994'te TÜBİTAK Sağlık Bilimleri Araştırma Grubu Yürütme Komitesi toplantısında, "Türkiye'de yayınlanan tıp dergilerini içeren bir Türk Tıp İndeksi'nin oluşturulması" yönünde karar alınmıştır. Bu karar uyarınca bir eylem planı hazırlanmış ve 13 Aralık 1994'te eylem planında öngörülenler, SBAG-TÜBİTAK Enformasyon Hizmetleri Müdürlüğünün ortaklaşa yürüttüğü bir çalışmaya dönüştürülmüştür.

"Türk Tıp Dizini Oluşturma Kurulu" tarafından yönetilen bu çalışma, 30 Mart 2001 tarihinden sonra ULAKBİM'e devredilmiştir.

Tıp Veri Tabanı, sağlık bilimleri alanında Türkiye'de yayınlanan Türkçe ve diğer dillerdeki makaleleri içerir. Tıp Veri Tabanı'na alınan makaleler, genellikle üniversite ve araştırma hastanelerinde yapılan özgün çalışmaları kapsamaktadır.

2001 yılından itibaren akıllı bağlantılar vasıtasıyla, Tıp Veri Tabanı'ndaki kayıtlardan, makalelerin birçoğunun özetine ve tam metinlerine elektronik ortamda erişim olanağı sağlanmıştır. Tıp Dizini, 1994, 1995, 1996, 1997 yıllarında basılı olarak yayınlanmıştır. Ayrıca, 1996, 1997 ve 1999, 2000 yıllarının dizinleme (indeksleme) ve kontrol çalışmaları tamamlanmış olup bu yılların dizinleri, ULAKBİM web sayfasından kullanıma sunulmuştur. 2001 ve 2002 yıllarının dizinleme çalışmaları da tamamlanma aşamasındadır. Bu yıllara ait makalelerinde dizinleme işlemleri tamamlandıkça, ULAKBİM web sayfasında güncellenmektedir.

Türk Tıp Dizini, aşağıdaki **amaçlar** doğrultusunda geliştirilmiştir:

- Sağlık bilimleri ile uğraşan Türk bilim adamlarına ulusal nitelikteki mevcut bilgileri sunarak, çalışmalarında yardımcı olmak,
- Sağlık bilimleri alanındaki araştırma makalelerinin bibliyografik verilerini depolayarak, onları geleceğe ve gelecek nesillere aktarmak,
- Sağlık bilimlerinde ulusal düzeyde bibliyografik denetimi gerçekleştirebilmek,
- Araştırmalarda tekrarları önleyerek, işgücü ve ekonomi sağlamak,
- Araştırmaları bibliyografik verilerle desteklemek suretiyle, onların yaygınlaşmalarına yardımcı olmak,
- Böylece araştırma kalitesini artırırken, artan kalitenin getireceği daha iyiye yönelik rekabet ortamının gelişmesine katkıda bulunmak,
- Aynı şekilde, dergilerin de kaliteli bir şekilde yayınlanmalarını sağlamak ve buna bağlı olarak yayın sürekliliklerini arttırmak,
- Tıp Veri Tabanı işletmeciliğinde yapılan bu öncülüğün sonucu olarak, aynı konuda danışmanlık hizmetleri sunmak,
- Başta tıp alanları olmak üzere bilim dilinin gelişmesine yardımcı olmak ve bu bağlamda, veri tabanları kapsamında oluşacak kavramsal dizinler, konu başlıkları listesi vb. ürünler meydana getirmek,
- Türk araştırmacıların yayınlarını uluslararası platforma taşımak.

Türk Tıp Dizini amacına uygun olarak geliştirilirken, dünyadaki tıp ile ilgili veri tabanları da incelenmiştir. Böylece, uluslararası tıp veri tabanlarının düzeyinde ve ayrıca veri tabanı oluşturma uluslararası standartlarına uygun bir Türk Tıp Dizini veri tabanı ortaya konulmuştur.

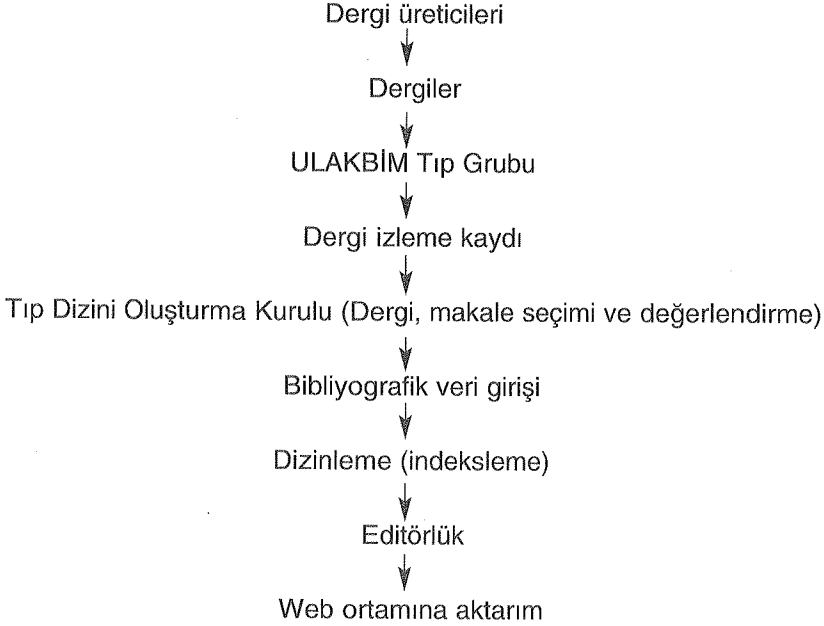
Türk Tıp Dizini'nin en **belirgin özellikleri** şunlardır:

- Türk Tıp Dizini, sağlık bilimleri alanlarında Türkiye'de yayınlanan süreli yayınlardaki Türkçe ve diğer dillerdeki makaleleri kapsamaktadır.
- Türk Tıp Dizini'ne giren makalelerin yaklaşık %25'inin İngilizce olarak yazılmış bulunduğu görülmektedir.

- Türk Tıp Dizini kapsamına derleme ve çeviriler alınmamaktadır.
- Türkiye'de düzenli aralıklarla çıkan dergiler, Türk Tıp Dizini'nin kapsamına alınmaktadır.
- Türk Tıp Dizini'nde dizinlenmek üzere Kurula iletilen dergiler, Türk Tıp Dizini kriterlerine uygun ise, "dizine girme adaylığı" süreci geçirirler. Hem bu aday dergilerin ve hem de dizin kapsamında bulunan dergilerin süregelen içerikleri (örneğin makale sayısı, yazar-konu indeksi vb.) bilgisayar ortamında izlenmektedir. İlgili kurul toplantılarında her dergi, sayı bazında tek tek ele alınarak incelenmektedir. Dizinde yer alan derginin de, bu statüsünü kaybetmemesi için kalite özelliklerini koruması şarttır.
- Dergileri inceleyen, değerlendiren Türk Tıp Dizini Oluşturma Kurulu üyeleri, uzmanlık dalları bakımından tıp doktorları, eczacılar, veterinerler ve kütüphanecilerden oluşmaktadır.
- Yukarıda değinilen dergi seçimi, Türk Tıp Dizini Kurulunca geliştirilmiş bulunan ve her yıl bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin getirdiği değişiklikler doğrultusunda güncellenen "Tıp Dergileri Değerlendirme Kriterleri" çerçevesinde Kurul tarafından yapılmaktadır. Dergi seçim kriterlerinin günümüzde hangi koşullardan oluştuğu Ek 1'de sunulmuştur.
- Türk Tıp Dizini'nde yer alan makalelerin, genelde özgün araştırmalardan oluştuğu görülmektedir.
- Makale girdilerinin bilgisayar ortamına aktarılmasında kullanılan girdi formu, National Library of Medicine (NLM) formatı göz önüne alınarak geliştirilmiştir.
- Makale ile ilgili kayıtlar yapılırken, dizinlemedeki (indekslemedeki) anahtar sözcükler Amerikan Ulusal Tıp Kütüphanesi (NLM) tarafından hazırlanan Medical Subject Headings (MESH)'den, Türkçe anahtar sözcükler ise, ULAKBİM Tıp Grubunda çalışan konu uzmanları tarafından serbest olarak verilmektedir.
- İndekslemede daima en son tarihli MESH, (örneğin 2002'de MESH 2002'ye göre) "Subject Headings" listesi kullanılmaktadır.
- Dergilerin sağlanması ve izlenmesi, verilerin girilmesi, dizinlenmesi ve editörlüğü ULAKBİM Tıp Grubu tarafından, dizinlenen dergilerin bilgisayar or-

tamına geçirilmesi, güncelleştirilmesi ve onların web erişimlerinin sağlanabilir duruma getirilmesi ULAKBİM Teknik Grup elemanlarınca yürütülmektedir.

Bu durumda, Türk Tıp Dizini'nin **oluşturulma ve işleyiş şeması** şu şekilde özetlenebilir:

Türk Tıp Dizini'nin ülkemizin tıp enformasyonunun kalitesine yaptığı en büyük katkı, "Dergilerin Türk Tıp Dizini'ne Alınma Kriterleri"ndeki bağlayıcı hükümler olmuştur. Bu kıstaslar çerçevesinde, dergilerin düzenli zaman aralıklarında yayınlanması, dergilerdeki hakem değerlendirme sisteminin belirlenen koşullara uygunluğu, araştırma makalesi sayısının tüm makalelerin en az % 50'sini oluşturması koşulu, yıllık dizinlerin olma mecburiyeti, İngilizce ve Türkçe başlıkların bulunma zorunluluğu, makalelerde anahtar sözcüklerinin verilmesi gereği, tıp dergi yayıncılığına en azından "standartlara uyma" kaygusunu getiren bir çığır açmıştır. Türk Tıp Dizini'nin ortaya çıkışından sonra yayın hayatlarına başlayan dergilerde gerek itinalı baskı gibi fiziksel niteliklerde, gerekse bibliyografik veri, İngilizce/Türkçe başlık ve öz ile kaynak göster-

me gibi içeriksel niteliklerde çok olumlu gelişmeler gözlenmektedir. Türk Tıp Dizini'nin ulusal tıp dergilerindeki kalitenin yükseltilmesine olan katkısı büyük olmuştur. Ayrıca yine "Dergi Seçim Kriterleri"nin getirdiği zorlayıcılık, bazı dergilerde hakemlik müessesesinin gelişmiş ülkelere benzer ciddi bir platforma çekilmesine neden olmuştur. Kriterlerdeki bir madde ile, "dergilerde kesinlikle hakem değerlendirme sistemi bulunmalı ve bu değerlendirmele- rin, Türk Tıp Dizini Oluşturma Kurulu tarafından ilgili yıl içerisinde rastgele (tesadüfi) yöntemle seçilen bir veya birkaç makalenin hakem raporlarının ku- rulca denetlenmesine olanak verilecek biçimde saklanması" öngörülmekte- dir. Bu, oldukça önemli bir kalite yaptırımıdır. Bundan başka, Kültür Bakanlı- ğınca verilen ISSN numarası olmayan dergilerin Türk Tıp Dizini'ne alınma- maları öngörülerek, uluslararası normların Türk yayıncılığında yerleşmesine ayrıca yardımcı olunmaktadır.

Türk Tıp Dizini'nin kullanılmasında dünyaca ünlü tıp veri tabanları için ge- liştirilen, örneğin veri giriş formları, kısaltmalar listesi vb. gibi standartların uy- gulanması, onun değerini daha da arttırmaktadır. Ayrıca, uluslararası stan- dartların göz önüne alınması, dünya ülkeleri ile veri paylaşımı ve değişimini kolaylaştırmaktadır. Dizinlenen makalelere ait, başlık ve özetlerin iki dilde ol- ması, Türkçe ve İngilizce verilmesi, Türkiye'deki tıp bilgi birikiminin uluslar- arası kullanılabilirliğini sağlamakta ve bu yolla dünya tıp enformasyon siste- mine entegre olunmasına yardımcı olunmaktadır.

Veri tabanının içerdiği makalelerin özetlerinin verilmesi, dizin sözcüklerin- den ve hatta yazarın çalıştığı kuruluştan bile erişim sağlanabilmesi, veri taba- nının en büyük ayrıcalıklarından birisidir. Diğer taraftan, MESH'in Türkçeleş- tirilme işlemi sonucunda ve ayrıca adlar, coğrafi yerler, dergiler vb. kısaltma listeleri ile sağlanan tek biçimlilik, veri iletimine ve ortak erişime kolaylıklar ge- tirmektedir. Bunun yanı sıra, Türk Tıp Dizini kapsamında oluşagelen ve oluş- turulacak kavramsal dizin, konu başlığı dizileri gibi yan ürünler de ulusal bi- lim dilinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Oluşan faydalardan, standartlaştırmanın, seçim kriterleri belirlemenin, yayın hayatının düzenlenmesine yardımcı olmanın ve kolay erişimi gerçekleştiriminin ötesinde sağlanan en önemli yarar ise, tıp yayın hayatında tekrarların önlenme- si için bu yolla gösterilen gayrettir. Dizinleme aşamasında anahtar sözcüklerin verilmekte oluşu, düzeltme ya da toplu aramalarda aynı yazarın farklı dergiler-

de ayrı başlıklar vererek yayınladığı aynı makalenin yakalanması, dergi editörleriyle işbirliği sağlanarak denetimin özendirilmiş olması gibi olanaklar, gerekli uyarıların yapılmasını sağlamakta ve böylece tekrarlar yok denecek derecede azalmaktadır. Bu, yayın etiği açısından çok önemli bir katkıdır.

Diğer taraftan, Türk Tıp Dizini'ne yalnızca araştırma makalelerinin alınması, zaman içerisinde çeviri ve derleme tipi yazıların azalmasına da neden olmuştur.

Şüphesiz ki, Türk Tıp Dizini'nin başarısındaki en önemli etmen, onun çalışmalarının TÜBİTAK gibi ciddi ve etkin bir kurum tarafından yürütülmesinde yatmaktadır.

Türk Tıp Dizini'nde 1993'de 43 dergi ile başlayan dizinleme çalışmaları, 1996'da 52, 2001'de 85 dergiye ulaşmıştır. Dergilerin 2001-2002 sayılarındaki makalelerinin girişi devam etmektedir (Bkz.Ek 2).

Her geçen gün, Türk Tıp Dizini'nin web ortamında taranma sayısı artmaktadır. Örneğin, tarama istatistikleri 2000'de 3992, 2001'de 12.859 iken, 2002 Temmuz'una kadar bu sayı 10.027 olmuştur (Bkz. Ek 3).

Türk Tıp Dizini'nde dizinlenen dergilerin atıf sayılarına gelince, bununla ilgili olarak 2002 yılı Nisan ayında Science Citation Index'ten bir atıf taraması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, 1996'dan itibaren dizinde yer alan ulusal dergiler taranmıştır. Tarama sonucunda en fazla atıf alan derginin, 500'ün üzerinde atıf sayısı ile "Turkish Journal of Pediatrics" olduğu görülmüştür. Bunu, sırasıyla "Turkish Journal of Microbiology", "Mikrobiyoloji Bülteni" ve "Turkish Journal of Medical Sciences" izlemektedir. Türk Tıp Dizini'ne giren dergilerin atıf sayıları ile ilgili ayrıntılar Ek 4'de verilmiştir.

Türk Tıp Dizini'nin **gelecekteki hedefleri**, şöylece sıralanabilir:

- Dergilerin fiziksel standartlar yönünden başarısını, makalelerin nitelikleri açısından da yakalayabilmek,
- Tüm dergilerin tam metinlerine ulaşımı elektronik ortamda sağlayabilmek,
- Sağlık bilimleri ile ilgili terminolojik birliğin sağlanmasına daha fazla katkıda bulunmak,
- Sağlık bilgi alanlarında uluslararası düzeyde erişilebilen Türkçe kay-

nakların sayılarını arttırarak, küreselleşme sürecinde Türkiye'nin bilgi düzeyinin tanıtılma ve yaygınlaştırılmasına önemli katkı sağlamak,

- Türk Tıp Dizini'ne giren dergilerin Science Citation Index (SCI)'deki atıf sayılarının arttırılmasına çalışmak,
- Türkiye'deki e-dergi yayıncılığını özendirmek,
- Daha kısa sürede erişimi sağlayacak teknolojileri Türkiye'ye getirerek hem bu konudaki verimliliği arttırmak, hem de ulusal ölçekte artmasına katkıda bulunmak,
- Editörlere ve kullanıcılara yönelik tanıtım ve eğitim seminerleri düzenlemek suretiyle Dizin'in daha etkin kullanımını sağlayarak, bir taraftan da onu daha fazla kurumsallaştırmak,
- Yayın etiğine doğrudan veya dolaylı yaptırım yollarıyla katkıda bulunmak,
- ULAKBİM veri tabanları için geliştirilen uluslararası düzeydeki standartların da yardımıyla, veri tabanı işletmeciliğinde öncülük ve danışmanlık yapmak,
- Çoğunlukla internet aracılığı ile, ulusal ve uluslararası platformda bilgilerin paylaşımını arttırmak, Türk tıbbının bilgi birikiminin uluslararası kullanılabilirliğini yaygınlaştırmak, Türk tıp araştırmalarını dünyaya daha etkin bir biçimde duyurmak ve dünya tıp enformasyon sistemine tam bir entegrasyon sağlamak.

Kaynakça

- Acara, A. ve Ersan, O. (1996) *Ulusal çevrebilim bibliyografik veri tabanı*. Ankara: TÜBİTAK.
- Ağalar, F., Akçakanat, A., Hayran, M., Yorgancı, K. ve Sayek, İ. (1997). Travma ve Acil Cerrahi Kongresinde sunulan bildiri özetlerinin TÜBİTAK Abstrakt Hazırlama Kılavuzu'na göre değerlendirilmesi. *Ulusal Travma Dergisi*, 3(2): 127-131.

- Baujard, O., Baujard, V., Aurel, S., Boyer, C. ve Appel, R.D. (1998). Trends in medical information retrieval on internet. *Computers in Biology and Medicine*, 28: 589-601.
- Detlefsen, E.G. (2002). The education of informationists, from the perspective a library and information sciences educator. [Çevrim içi], Elektronik adres: <http://www.pubmedcentral.gov/articlerender.fegi?artid=64758> [19.06.2002].
- Jacso, P. ve Lancaster, F.W. (1999). *Build your own database*. Chicago: American Library Association.
- Kılıç, B. ve Sayek, İ. (2000). *Türk Tabipleri Birliği Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu 2000*. Ankara: Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi.
- Rowley, J.E. (1990). *The basics of systems analysis and design for information managers*. London: Clive Bingley.
- Sable, J.H., Carlin, B.G., Andrews, J.E. ve Sievert, M.E. (2000). Creating local bibliographic databases: new tools for evidence-based health care. *Bulletin of the Medical Library Association*, 88(2): 139-144.
- Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikası. (1997). *Bilim ve Teknoloji Strateji ve Politika Çalışmaları, TÜBİTAK BTP 97/04*. Ankara: TÜBİTAK.
- Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikası ve TÜBİTAK'ın misyonu. (1997). Bilim ve Teknoloji Strateji ve Politika Çalışmaları, TÜBİTAK BTP 97/03. Ankara: TÜBİTAK.
- Weise, F.O. ve McMullen, T.D. (2001). Study to assess the compensation and skills of medical library professionals relative to information technology professionals. *Bulletin of the Medical Library Association*, 89(3): 249-262.
- Yeadon, J. ve Howard, S. (2002). Libraries-planning and management in a time of chance. [Çevrim içi]. Elektronik adres: <http://www.iatul.org/conference/fullpaper/yeaddon.html> [14.06.2002].
- Yurtsever, E., Gülgöz, S., Yedekçioğlu, Ö.A. ve Tonta, M. (2002). *Sağlık bilimleri, mühendislik ve temel bilimlerde Türkiye'nin uluslararası atıf dizinindeki yeri 1973-1999*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

Ek 1: Türk Tıp Dizini Kriterleri

Dergilerin Türk Tıp Dizinine kabul edilebilmesi için aşağıda belirtilen maddelere uygunluk esas alınacaktır:

- Dergiler periyodik olarak düzenli şekilde yayımlanmalıdır. Dergilerin her sayısı yayımlanması gereken tarihten itibaren en geç altı ay içerisinde TÜBİTAK/ULAKBİM'e ulaştırılmalıdır.

- Dergiler bir yılda en az üç sayı basılmalı ve birleşik sayı basılmamalıdır.

- Dergilerde kesinlikle hakem değerlendirme sistemi bulunmalı ve bu değerlendirmeler Türk Tıp Dizini Oluşturma Kurulu tarafından ilgili yıl içerisinde rastgele yöntemle seçilen bir veya birkaç makalenin hakem raporlarının Kurulca denetlenmesine olanak verebilecek şekilde saklanmalıdır.

- Dergilerde araştırma makalelerinin sayısı toplam makale sayısının en az yüzde ellisini kapsamalıdır. Derleme yazılarından oluşan veya derleme ve olgu sunularının toplamı, araştırma makalelerinden fazla olan dergiler dizine alınmayacaktır.

- Makaleler İngilizce özet ve başlık içermelidir. Yayın dili İngilizce olan dergilerin Türkçe özet ve başlığa yer vermesi önerilir.

- Makalelerde "Index Medicus: Medical Subject Headings (MeSH)" standartlarına uygun İngilizce anahtar kelimeler bulunmalıdır.

- Dergiler her yayın yılının sonunda kendi yıllık dizinlerini (konu ve yazar dizini olarak) derginin son sayısına eklemelidirler.

- Kültür Bakanlığından dergi sürekliliği belgeleyen ISSN numarası alınmalı ve derginin ön kapak sayfasında sağ üst köşede basılmalıdır.

- 2002 yılından itibaren elektronik ortamda hizmet verecek olan TÜBİTAK/ULAKBİM Türk Tıp Dizini için dergi editörlüklerinden dergilerle ilgili yazışmaların ve dergilerin elektronik ortamda iletilmesi beklenecektir.

1993 yılında ilk kez basılan Tıp Dizini'nde 43 dergi dizinlenirken, bu sayı zamanla artmış 2000 yılında 85 dergiye kadar çıkmıştır. Buna bağlı olarak indekslenen makale sayısında da artış olmuştur.

Ek 2: Türk Tıp Dizini'nde İndekslenen Dergi ve Makale Sayısı

YIL	DERGİ SAYISI	MAKALE SAYISI
1996	52	1570
1997	52	2848
1998	73	2875
1999	67	2924
2000	85	3212
2001*	90	3679
2002*	52	1505

* Kesin rakam değildir.

Ek 3 : Türk Tıp Dizini Tarama İstatistikleri

2000 yılı	ULAKBİM içi	ULAKBİM dışı	Toplam
Ağustos	341	383	724
Eylül	30	859	889
Ekim	154	1028	1182
Kasım	79	573	652
Aralık	53	492	545
Toplam	657	3335	3992

2001 yılı	ULAKBİM içi	ULAKBİM dışı	Toplam
Ocak	192	896	1088
Şubat	57	801	858
Mart	67	951	1018
Nisan	77	952	1029
Mayıs	285	1347	1632
Haziran	87	1270	1357
Temmuz	110	966	1076
Ağustos	27	277	304
Eylül	153	480	633
Ekim	159	784	943
Kasım	451	1147	1598
Aralık	199	1124	1323
Toplam:	1864	10995	12859

2002 yılı	ULAKBİM içi	ULAKBİM dışı	Toplam
Ocak	274	1105	1379
Şubat	102	950	1052
Mart	285	1709	1994
Nisan	199	1344	1543
Mayıs	167	1561	1728
Haziran	162	1031	1193
Temmuz	137	1001	1138
Ağustos	345	26269	26614
Eylül	175	1400	633
Ekim	175	1988	943
Kasım	378	1588	1598
Aralık	238	1907	1323
Toplam:	2638	41853	44491

	ULAKBİM içi	ULAKBİM dışı	Toplam
Ağustos 2000	5520	60698	66218
Aralık 2002			

Ek 4 : Türk Tıp Dizini'nde İndekslenen Dergilerin Atıf Sayıları

DERGİ ADI	ATIF SAYISI 2000-2001-2002
1 Turkish Journal of Pediatrics	546
2 Turkish Journal of Gastroenterology	60
3 Mikrobiyoloji Bülteni	59
4 Turkish Journal of Medical Science	50
5 FABAD Journal of Pharm.Sci.	45
6 Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi	35
7 Turkish Neurosurgery	33
8 Türk Psikiyatri Dergisi	25
9 Türkiye Parazitoloji Dergisi	25
10 İstanbul Üniv. İst. Tıp Fakültesi Mec.	22
11 Journal of Marmara Univ. Dental Fac.	22
12 Medical Bulletin of İstanbul Medi. Fac.	20
13 Sleep & Hypnosis	18
14 Turkish Journal of Cancer	17
15 Hacettepe Üniv. Ecz. Fak. Dergisi	15
16 Enfeksiyon Dergisi	12
17 Journal of Ankara Medical School	11
18 Pediatrik Cerrahi Dergisi	11
19 Turkish Journal of Haematology	11
20 Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi	11
21 Türk Kardiyoloji Derneği Arşivi	11
22 Solunum Hastalıkları Dergisi	9
23 Ege Tıp Dergisi	8
24 Marmara Medical Journal	8
25 Cerrahpaşa Tıp Dergisi	7
26 Gazi Medical Journal	7
27 Ankara Üniv. Eczacılık Fak. Dergisi	6
28 Türk Ortodonti Dergisi	6
29 Ankara Üniv. Tıp Fak. Mecm.	5
30 Erciyes Tıp Dergisi	5
31 New Journal of Medicine	5

32	Ulusal Cerrahi Dergisi	5
33	Çağdaş Cerrahi Dergisi	4
34	Hacettepe Ortopedi Dergisi	4
35	Tüberküloz ve Toraks Dergisi	4
36	Türkderm	4
37	Uludağ Üniv Tıp Fak. Dergisi	4
38	Anadolu Tıp Dergisi	3
39	Atatürk Üniv. Tıp Dergisi	3
40	Cumhuriyet Üniv. Tıp. Fak. Dergisi	3
41	Çukurova Üniv. Tıp Fak. Dergisi	3
42	Türk Otolarengoloji Arşivi	3
43	Türkiye Tıp Dergisi	3
44	Ankara Üniv. Dış Hek. Fak. Mecm.	2
45	Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi	2
46	Dokuz Eylül Üniv. Tıp Fak. Dergisi	2
47	Gülhane Tıp Dergisi	2
48	Jinekoloji ve Obstetrik Bülteni	2
49	Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Dergisi	2
50	Medical Network Oftalmoloji Dergisi	2
51	Ondokuz Mayıs Üniv. Tıp Dergisi	2
52	Patoloji Bülteni	2
53	Türkiye Klinikleri Gastroenterohepatoloji Dergisi	2
54	Van Tıp Dergisi	2
55	Anestezi Dergisi	1
56	Beslenme ve Diyet Dergisi	1
57	Ege Pediatri Bülteni	1
58	Hacettepe Dış Hekimliği Fak. Dergisi.	1
59	İstanbul Üniv. Dış Hekimliği Fak. Dergisi	1
60	Medical Journal of Ege Univ.	1
61	Romatoloji ve Tıbbi Rehabilitasyon Dergisi	1
62	Toraks Dergisi	1
63	Türk Hematoloji-Onkoloji	1
64	Türkiye Klinikleri Cerrahi Dergisi	1
65	Türkiye Klinikleri Jinekoloji Obstetrik Dergisi	1
66	Türkiye Klinikleri Oftalmoloji Dergisi	1
67	Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi	1